

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Давидова Наталія Валентинівна

УДК 342.95:656.1

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОПАГАНДИ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ
В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дніпро – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, доцент

Легка Оксана Володимирівна,

Дніпровський гуманітарний університет,

завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Дрозд Олексій Юрійович,

Національна академія внутрішніх справ,

начальник докторантури та аспірантури;

кандидат юридичних наук

Чудновський Олександр Вікторович,

Дніпровська міська рада,

директор департаменту громадського порядку

і цивільного захисту.

Захист відбудеться 25 жовтня 2019 року об 11-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за адресою: 49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у загальній бібліотеці Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26).

Автореферат розіслано 23 вересня 2019 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

В.С. Березняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Серед безлічі проблем сучасної цивілізації дорожня безпека стала чи ні однією з найактуальніших. Попри те, що людина, її життя і здоров'я, недоторканність та безпека визнані Конституцією України найвищою соціальною цінністю, показники безпеки дорожнього руху і наслідки дорожньо-транспортних пригод в Україні, за оцінками експертів, є одними з найгірших в Європі. За даними Міністерства охорони здоров'я України, з 2011 по 2018 рр. в Україні зареєстровано понад 222 тис. дорожньо-транспортних подій з постраждалими, в яких 33557 осіб загинуло та більше 276 тис. травмовано. Серед основних причин – збільшення кількості транспортних засобів та недосконалість їх конструктивно-експлуатаційного стану, непоодинокі випадки свідомого порушення правил дорожнього руху та низький рівень правової свідомості його учасників. Саме тому пропаганда безпеки дорожнього руху вбачається одним з дієвих механізмів зниження аварійності на автошляхах країни та запобігання дорожньо-транспортного травматизму.

Разом з тим нормативно-правова база, яка сьогодні регламентує даний напрям діяльності, не забезпечує повною мірою належний рівень організації пропаганди безпеки дорожнього руху, що, у свою чергу, знижує рівень правової свідомості його учасників та збільшує кількість адміністративних правопорушень на автошляхах країни. Сприяє цьому й відсутність наразі єдиних принципів, прийомів і методів роботи у цьому напрямі уповноважених суб'єктів, а також алгоритму взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства щодо пропаганди дорожньої безпеки; непоодинокі випадки дублювання пропагандистської діяльності суб'єктів її здійснення тощо.

Саме тому досягнення позитивного результату у напрямі пропаганди безпеки дорожнього руху можливе лише за умови удосконалення чинної нормативно-правової бази, імплементації позитивного зарубіжного досвіду, підвищення правової свідомості учасників дорожнього руху та покращення транспортної інфраструктури.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації склали праці провідних вітчизняних вчених-адміністративістів, зокрема: В.Б. Авер'янова, А.Б. Агапова, О.П. Альохіна, Л.С. Анохіна, О.М. Бандурки, Д.М. Бахраха, В.М. Бевзенка, О. І. Безпалової, Ю.П. Битяка, І.Л. Бородіна, І.А. Галагана, В.В. Галунька, В.М. Гаращука, І.П. Голосніченка, С.Т. Гончарука, Є.В. Додіна, В.В. Зуй, Р.В. Ігоніна, Д.П. Калаянова, Р.А. Калюжного, Л.В. Ковалюка, Ю.М. Козлова, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, С.О. Кузніченка, М.В. Лошицького, Д.М. Лук'янця, Р.С. Мельника, Т.П. Мінки, Р.В. Миронюка, С.О. Мосьондза, О.М. Музичука,

В.Я. Настюка, В.І. Олефіра, О.І. Остапенка, В.П. Петкова, С.В. Петкова, Д.В. Приймаченка, Р.А. Сербина, М.М. Тищенко, О.І. Харитонові, О.С. Юніна та ін.

Проблема забезпечення безпеки дорожнього руху не є новою, її розв'язанню присвячено роботи Д.В. Белиха, В.М. Бесчастного, Д.Д. Бойка, С.І. Будника, Б.Ю. Бурбело, М.Ю. Веселова, Р.В. Гаврілюка, Г.В. Галімшиної, А.В. Гаркуші, В.В. Гаркуші, Г. К. Голубевої, В.А. Головка, В.В. Гриценка, Т.О. Гуржія, С.М. Гусарова, Д.С. Денисюка, М.М. Долгополової, О.В. Домашенка, В.В. Доненка, В.В. Донського, О.В. Дроздова, В.В. Єгупенка, Д.В. Жидкова, В.О. Заросила, Ю.С. Коллера, М.В. Кутерги, В.М. Лозового, Д.В. Мамчура, Ю.І. Марценишина, О.Л. Міленіна, М.А. Микитюка, В.Ю. Микульця, Р.І. Михайлова, Р.С. Мкртчана, В.Ф. Муцко, В.В. Новікова, І.В. Новосардової, П.І. Пархоменка, О.С. Петренка, А.М. Подоляки, В.Г. Поліщука, В.Й. Розвадовського, О.Ю. Салманові, А.О. Собакаря, Л.І. Сопільника, В.В. Степаненка, Є.В. Циби, А.В. Червінчука, С.А. Ширіної, В.М. Шудрікова, Х.П. Ярмакі та інших вчених.

Окремі питання організації пропагандистської діяльності у сфері безпеки дорожнього руху за останні роки ставали предметом розгляду вченими у галузі адміністративного права, зокрема: Кутерга М.В. «Забезпечення безпеки дорожнього руху адміністративно-правовими засобами» (2016 р.), Кучеренко О.М. «Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху, що спричинило дорожньо-транспортну пригоду» (2016 р.), Скоров О.І. «Адміністративні акти Міністерства внутрішніх справ у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» (2016 р.), Веселова Л.Ю. «Адміністративно-правові гарантії безпеки дорожнього руху» (2016 р.), Калугін Є.П. «Виконання адміністративних стягнень в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» (2017 р.), Гусєва Є.І. «Адміністративно-правове регулювання участі громадян у забезпеченні безпеки дорожнього руху» (2018 р.) тощо. Однак зазначені наукові дослідження здебільшого мають некомплексний характер, вони стосуються лише окремих аспектів адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. Разом з тим наукові праці цих та інших учених мають важливу науково-практичну цінність, а рекомендації та висновки, викладені в них, стали для автора науковим фундаментом для вирішення мети і завдань, сформульованих у цьому дослідженні.

Попри широке розмаїття наукових праць, присвячених розв'язанню проблем аварійності на автошляхах країни, пропаганда дорожньої безпеки, на жаль, так і не стала самостійним напрямом наукових досліджень у цій важливій сфері. Тому детальне дослідження проблем адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні набуває особливого змісту й актуальності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обрана

тема дисертаційного дослідження спрямована на виконання основних положень Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 березня 2015 р. № 213-р., розділу 4 Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 року № 481-р, та загальноуніверситетської наукової теми «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертації полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства та узагальнення практики його застосування, наукових підходів та міжнародного досвіду визначити теоретичні засади, механізм та особливості адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні і на цій основі розробити пропозиції щодо його удосконалення.

Для досягнення поставленої мети в дисертації необхідно вирішити такі *задачі*:

- визначити основні етапи становлення законодавства щодо пропаганди безпеки дорожнього руху;
- визначити поняття пропаганди безпеки дорожнього руху та з'ясувати особливості її організації;
- на основі аналізу механізму адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху визначити оптимальні шляхи його удосконалення;
- з'ясувати особливості правових і неправових форм діяльності публічної адміністрації щодо пропаганди безпеки дорожнього руху;
- здійснити теоретико-правовий аналіз взаємодії суб'єктів пропаганди безпеки дорожнього руху;
- узагальнити тенденції міжнародного досвіду пропаганди безпеки дорожнього руху та визначити можливості його імплементації в Україні;
- надати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування дозволило забезпечити комплексне виконання поставлених задач, дійти обґрунтованих, достовірних висновків та внести пропозиції щодо вдосконалення адміністративного законодавства в контексті забезпечення

пропаганди безпеки дорожнього руху.

Методологічною основою дослідження є *діалектичний метод*, використання якого дозволило скласти цілісну систему уявлень про становлення, проблеми та перспективи розвитку адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. За допомогою *історико-правового методу* проаналізовано еволюцію пропаганди безпеки дорожнього руху (підрозділ 1.1). Для визначення та поглиблення понятійного апарату застосовано *логіко-семантичний метод* (підрозділи 1.2, 2.1). *Порівняльно-правовий метод* та *метод системного аналізу* надали можливість комплексно проаналізувати положення Конституції України, КУпАП, вітчизняні та міжнародні правові акти у напрямі забезпечення безпеки дорожнього руху (підрозділи 1.3, 3.1). *Статистичний метод* використано при аналізі статистичних даних щодо актуальності нормативно-правового забезпечення та безпосереднього застосування пропаганди безпеки дорожнього руху (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1, 3.1). За допомогою *формально-логічного методу* виявлено неоднозначності у понятійному апараті при тлумаченні термінів (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2). За допомогою *методів узагальнення та прогнозування* сформульовано пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України та відповідного правового урегулювання пропаганди безпеки дорожнього руху (підрозділи 1.3, 3.2).

Нормативною основою роботи є: Конституція України, законодавчі акти України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постанови Верховної Ради, Кодекс України про адміністративні правопорушення, акти Президента і Кабінету Міністрів України, нормативні акти центральних органів виконавчої влади, а також інші підзаконні нормативно-правові акти, якими регламентовано діяльність у сфері пропаганди безпеки дорожнього руху.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становить аналіз чинного законодавства та практики його реалізації щодо безпеки дорожнього руху, офіційні дані Державної служби статистики України за 2011-2018 рр., результати вивчення практики діяльності колишньої ДАІ МВС України та безпосередньо Національної поліції України, правова публіцистика і довідкові видання; зведені дані опитувань 135 респондентів з числа працівників Національної поліції України у Дніпропетровській, Київській та Харківській областях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексних досліджень проблем адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. У результаті виконаного дослідження сформульовано низку нових теоретичних положень, обґрунтовано висновки, рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України. Основні з них такі:

уперше:

– визначено поняття «пропаганда безпеки дорожнього руху» як комплекс скоординованих та взаємодоповнюючих дій органів державної влади і місцевого самоврядування, а також громадськості, спрямованих на підвищення правосвідомості учасників дорожнього руху, формування у них безпечних навичок поведінки на вулично-дорожній мережі, дбайливого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих, виховання свідомого ставлення до неухильного виконання правил дорожнього руху на підставі єдиних нормативно закріплених задач, принципів, функцій та методів пропаганди дорожньої безпеки;

– звернуто увагу на значущість адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, що передбачає урегульовану нормами адміністративного права діяльність суб'єктів пропаганди з поширення знань у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, стимулювання безпечної поведінки його учасників, а також підвищення рівня їх дорожньої правосвідомості;

– обґрунтовано доцільність законодавчого розширення засад пропагандистської діяльності у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху шляхом доповнення Закону України «Про дорожній рух» окремим розділом «Пропаганда безпеки дорожнього руху», в якому пропонується визначити мету, завдання, принципи пропаганди безпеки дорожнього руху, права та обов'язки суб'єктів та об'єктів пропаганди тощо;

удосконалено:

– правові засади пропагандистської діяльності у сфері безпеки дорожнього руху;

– наукові підходи до з'ясування сутності правових та неправових форм забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, які спрямовані на формування державної та громадської активності та потребують постійного удосконалення у зв'язку з розвитком інформаційних технологій;

– теоретичні підходи до закріплення на законодавчому рівні пропагандистського супроводу щойно прийнятих нормативно-правових актів у сфері безпеки дорожнього руху, а також передбачення порядку фінансування діяльності щодо пропаганди безпечної поведінки на дорогах;

дістало подальшого розвитку:

– обґрунтування доцільності підготовки та затвердження поетапного плану адаптації вітчизняного законодавства з питань пропаганди безпеки дорожнього руху до законодавства Європейського Союзу, який сприятиме вдосконаленню державно-управлінської діяльності забезпечення в країні дорожньої безпеки з урахуванням міжнародної практики та стандартів ЄС;

– пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху шляхом внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема: у ч. 2 ст. 122:

після словосполучення «допомоги рук» доповнити словосполученням «а також SMS-листування, у тому числі обмін інформацією у соціальних Інтернет-мережах»; у ч. 3 ст. 122 словосполучення «від тридцяти до сорока» замінити словосполученням «від шістдесяти до вісімдесяти».

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їх використання у:

– науковій діяльності – результати дисертаційного дослідження можуть бути взяті за основу для подальшої розробки проблем адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, визначення шляхів підвищення його ефективності;

– законотворчій діяльності – для розробки і вдосконалення законодавства у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. За результатами проведеного дослідження сформульовано пропозиції, які можуть використовуватися у законотворчому процесі, зокрема щодо внесення змін та доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення, законів України «Про дорожній рух», «Про Національну поліцію» тощо;

– практичній діяльності – для удосконалення практики діяльності окремих підрозділів Національної поліції України, покращення механізму їх взаємодії із іншими органами виконавчої влади, засобами масової інформації, громадськими організаціями, а також визначення оптимальних шляхів удосконалення адміністративно-правового забезпечення у відповідному напрямі (акт впровадження у діяльність Департаменту громадського порядку і цивільного захисту Дніпровської міської ради від 10.05.2018);

– освітній діяльності – положення й висновки дисертації знайшли застосування при викладанні дисциплін «Адміністративне право», «Публічне адміністрування», «Адміністративна відповідальність», а також при підготовці лекцій і навчальних посібників із даних дисциплін (акт впровадження у навчальний процес Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 6.03.2019, Дніпровського гуманітарного університету від 14.03.2019).

Апробація результатів дисертації. Одержані автором у процесі дослідження висновки, узагальнення і пропозиції оприлюднювались на десяти науково-практичних конференціях, а саме: «Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти» (м. Донецьк, 2011 р.), «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (м. Дніпропетровськ, 2011 р.), «Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти» (м. Донецьк, 2012 р.), «Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти» (м. Донецьк, 2013 р.), «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (м. Дніпропетровськ, 2013 р.), «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (м. Дніпропетровськ, 2014 р.), «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» (м. Дніпропетровськ, 2014 р.), тези доповідей III міжнародного форуму студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Дніпропетровськ, 2015 р.), «Сучасний стан і перспективи розвитку держави

і права» (м. Дніпро, 2017 р.), «Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти» (м. Кривий Ріг, 2017 р.).

Публікації. Основні положення, сформульовані в дисертації, відображено у сімнадцяти наукових публікаціях, шість з яких опубліковано у наукових фахових виданнях України, одна – у зарубіжному науковому виданні, а також десяти тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з основної частини (вступу, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 232 сторінки, з яких 179 сторінок основного тексту. Список використаних джерел складається із 202-х найменувань і займає 21 сторінку, 3 додатки викладено на 17-и сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується вибір теми, визначаються мета, задачі, об'єкт, предмет та методи дослідження, наукова новизна отриманих результатів, їх теоретична та практична значущість, апробація, формулюються наукові положення, які виносяться на захист.

Розділ 1 «Загальнотеоретична характеристика пропаганди безпеки дорожнього руху як об'єкта адміністративно-правового регулювання» складається з трьох підрозділів, присвячених дослідженню стану наукової розробки історичного та правових аспектів пропаганди безпеки дорожнього руху, розкриттю її змісту та особливостей застосування.

У *підрозділі 1.1 «Історичні передумови забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху»* визначено основні етапи становлення законодавства щодо пропаганди безпеки дорожнього руху: з 1920 до 1939 року, з 1940 до 1959 року, з 1960 до 1990 року, з 1991 до 2001 року, з 2002 року по теперішній час.

З'ясовано, що першим нормативним документом, в якому регулювалася діяльність з пропаганди безпеки дорожнього руху, став циркуляр «Про заходи щодо розгортання пропаганди питань безпеки вуличного руху» № 36, виданий Головним управлінням Робітничо-селянської міліції у 1932 році. У 1939 році Наркомат внутрішніх справ СРСР підготував Інструкцію про агітаційно-пропагандистську роботу з безпеки дорожнього руху, яка, порівняно з циркуляром 1932 року, була детальним нормативним документом, що визначав поняття, завдання, суб'єкти, методи пропаганди, форму обліку цієї роботи.

Значний вклад у розвиток пропаганди безпеки дорожнього руху здійснено громадськими організаціями. Наймасовішою з них було товариство «Автодор», яке привертало увагу різноманітністю форм та методів пропаганди: агітпоїздки на автомобілі з електростанцією, радіо- та

кіноапаратурою, агітпробіги, організація виставок, випуск спеціальної літератури, плакатів, листівок і значків.

З 1980 року центром організації пропаганди безпеки дорожнього руху стали спеціальні підрозділи ДАІ, які використовували безліч форм пропагандистської діяльності, у тому числі через використання можливостей преси, радіо, телебачення, кіно тощо.

У цілому Україна пройшла значний історичний шлях розвитку інституту пропаганди безпеки дорожнього руху від започаткування його правил, примітивних понять та перших спроб забезпечити дорожню безпеку до небувалого піднесення пропагандистської діяльності загальносоюзного масштабу (формується суб'єкти пропаганди, з'являються та розвиваються нові форми пропаганди (наглядна агітація, лекції, кіно- та радіопробанди, спеціальна рекламна продукція, тощо); удосконалюється відомча нормативна база, що регламентує пропаганду безпеки дорожнього руху і в наш час).

У підрозділі 1.2 *«Поняття, система та механізм забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху»* проаналізовано наукові погляди щодо сутності і змісту поняття пропаганди безпеки дорожнього руху; визначено її мету та завдання; з'ясовано види пропаганди (усна, наочна, ЗМІ), її основні елементи – суб'єкт (соціальна група, інтереси якої виражає пропаганда) та об'єкт (аудиторія або соціальні осередки, яким адресована пропаганда), функції (освітня, виховна, організаторська), принципи (плановість, масовість та ініціативність, комплексність і координація пропагандистських зусиль, науковість).

Розмежовано поняття «агітація» та «пропаганда» (основна відмінність – домінування в агітації емоційного елемента, широке використання масових кампаній, агітація практично неефективна без попередньої (або паралельної) пропагандистської роботи, тобто пропаганда – це стратегія, агітація – тактика). Розкрито сутність понять «пропаганда безпеки дорожнього руху» та «адміністративно-правове забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху». Теоретично обґрунтовано важливість застосування методу переконання серед інших напрямів пропаганди безпеки дорожнього руху.

Досягнення позитивного результату у напрямі пропаганди безпеки дорожнього руху, на думку 78% опитаних респондентів, є можливим лише за умови дотримання нормативно затвердженої системи пропагандистської діяльності, яка уособлює єдині поняття, принципи та методичні підходи.

У підрозділі 1.3 *«Нормативно-правове забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху»* розкрито нормативні засади пропаганди дорожньої безпеки та доведено, що досягнення позитивного результату у цьому напрямі можливе лише за наявності нормативно закріпленої системи пропагандистської діяльності, яка ґрунтується на єдиних поняттях, принципах, прийомах та методичних підходах. З цією метою обґрунтовано необхідність розроблення та затвердження поетапного плану адаптації вітчизняного законодавства з питань

пропаганди дорожньої безпеки до законодавства Європейського Союзу, що сприятиме формуванню дієвих механізмів зниження аварійності на автошляхах країни та запобіганню дорожньо-транспортного травматизму, а також формуванню позитивного іміджу України як привабливої транзитної та туристичної держави (таку пропозицію підтримують 77% опитаних респондентів).

Також надано пропозиції щодо внесення змін і доповнень до законів України «Про дорожній рух», «Про Національну поліцію», Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також Положення про Департамент патрульної поліції Національної поліції України у частині надання відповідних повноважень поліцейським щодо забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху.

Розділ 2 «Адміністративно-правові засади пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні» містить два підрозділи, в яких розкрито поняття, сутність та зміст діяльності суб'єктів забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, з'ясовано особливості їх взаємодії, а також досліджено правові та неправові форми роботи їх щодо забезпечення пропаганди дорожньої безпеки.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та система суб'єктів адміністративно-правового регулювання пропаганди безпеки дорожнього руху, особливості їх взаємодії»* охарактеризовано суб'єктів забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, до яких віднесено: Міністерство інфраструктури України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство охорони здоров'я України, інші органи виконавчої влади, діяльність яких регламентована Законом України «Про дорожній рух».

Окрему увагу приділено громадським організаціям, серед яких: Всеукраїнська спілка автомобілістів (ВСА), Український автомобільний альянс (УАА), Українська рада автомобілістів (УРА), Дорожній контроль, Юні інспектори руху (ЮІР), Асоціація безпеки дорожнього руху, Товариство учасників руху (ТУР), які проводять відповідну роботу з пропаганди дорожньої безпеки практично з усіма учасниками дорожнього руху, однак порядок та форми такої діяльності сьогодні на законодавчому рівні не регламентовано.

Встановлено, що в Україні дотепер немає координуючого органу у сфері забезпечення пропаганди дорожньої безпеки, основними завданнями якого має бути інформаційно-аналітична діяльність (пошук, збір, обробка та аналіз даних щодо проведеної роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів та засобів масової інформації, громадськості та інших суб'єктів забезпечення дорожньої безпеки); планування спільних заходів, що передбачають як розробку державних і місцевих програм, так і планів окремих заходів. Така ситуація унеможливує ефективну взаємодію між органами виконавчої влади, місцевого

самоврядування, засобами масової інформації, громадськими організаціями тощо. Крім цього, законодавчо не передбачено відповідальності уповноважених суб'єктів за невиконання або неналежне виконання заходів із пропаганди безпеки дорожнього руху.

У підрозділі 2.2 «Правові та неправові форми діяльності щодо пропаганди безпеки дорожнього руху» з'ясовано сутність правових і неправових форми управлінської діяльності у сфері дорожнього руху. Встановлено, що вибір конкретної форми діяльності підпорядкований певним закономірностям: вона повинна відповідати компетентності суб'єкта владних повноважень, які здійснюють пропаганду на різних рівнях, призначенню і функціям діяльності, змісту і характеру регламентованих питань, цілям впливу, особливостям об'єкта управління. Форми діяльності суб'єктів пропаганди безпеки дорожнього руху залежать від характеру їх юридичних наслідків: правові пов'язані із застосуванням норм права (підготовка нормативно-правових актів управління, які є основною формою виконавчо-розпорядчої діяльності суб'єктів пропаганди на різних рівнях), неправові безпосередньо не пов'язані з прийняттям юридичних актів і поділяються на суспільно-організаційні та організаційно-технічні заходи (правова пропаганда, навчання членів громадських формувань, розробка навчальних програм, проведення різних тематичних конференцій, форумів, підготовка та видання методичної літератури).

Вибір тієї чи іншої форми суб'єктами пропаганди дорожньої безпеки залежить від певної ситуації, проте більшу ефективність мають правові форми, які забезпечують: визначення цілей і завдань, конкретних виконавців та термінів проведення заходів; здійснення контролю за виконанням планів, програм та заходів; відповідне фінансування заходів з пропаганди безпеки дорожнього руху (як бюджетне, так і позабюджетне); залучення як державних, так і громадських організацій до даного напрямку діяльності.

З'ясовано, що забезпечення фінансування заходів з безпеки дорожнього руху та її пропаганди є однією із важливих правових форм роботи в даному напрямі, адже здійснюється сьогодні в основному за рахунок коштів, що виділяються на реалізацію поточної діяльності органів виконавчої влади, причому в умовах недофінансування – за залишковим принципом.

Акцентовано на необхідності вдосконалення існуючих форм пропаганди, впровадження новітніх форм, перегляду організаційної структури системи пропаганди безпеки дорожнього руху, її нормативної основи, розробки та затвердження окремої державної програми з пропаганди дорожньої безпеки з урахуванням сучасних тенденцій розвитку нових форм соціальної активності громадян.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Міжнародний досвід пропаганди безпеки дорожнього руху» проаналізовано позитивний досвід Федеративної Республіки Німеччини, Фінляндії, Французької Республіки, Сполучених Штатів Америки, Республіки Колумбії, використання якого є прийнятним для України. У країнах із найнижчим у світі показником дорожнього травматизму основний акцент спрямовано на якість стратегічного планування та ефективність організаційно-правового забезпечення (прийнято програми, спрямовані на підвищення пропаганди дорожньої безпеки: «Road safety: action programme 1993-1997»; «Promoting road safety in the EU 1997-2002»; «European Road Safety Action Programme: Halving the number of road accident victims in the European Union by 2010: a shared responsibility»; «Road Safety as a right and responsibility for all 2010-2020»; розроблено систему заходів, в яких провідну роль відіграють технічні засоби безпеки: паски та подушки безпеки, тахографи, алкозамки, відеокамери спостереження із відповідним програмним забезпеченням тощо).

У законодавстві більшості країн вагомий акцент у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху робиться також на матеріальній відповідальності порушників, а це не тільки великі штрафи, але й конфіскація автотранспортних засобів, позбавлення водійських прав, прив'язка кількості і серйозності порушень до плати за обов'язкову річну страховку автомобіля тощо. На необхідності вдосконалення адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху з урахуванням норм міжнародного права та позитивного зарубіжного досвіду наполягають 68% опитаних респондентів.

У підрозділі 3.2 «Шляхи удосконалення нормативно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в сучасних умовах» з'ясовано основні проблеми та перспективи застосування пропагандистських заходів у сфері безпеки дорожнього руху в Україні, визначено шляхи оптимізації діяльності у даному напрямі; запропоновано внесення відповідних змін до чинного законодавства України, а також ініціювання питання щодо закріплення на законодавчому рівні пропагандистського супроводу щойно прийнятих нормативно-правових актів у напрямі безпеки дорожнього руху, а також передбачення порядку його фінансування (таку ідею підтримують 87% опитаних респондентів).

Наголошено на важливості вдосконалення заходів із пропаганди дорожньої безпеки, що повинно включати: чіткий розподіл функцій поліції та інших організацій, до компетенції яких належить питання пропаганди безпеки дорожнього руху на державному, регіональному та місцевому рівнях; довгострокове планування заходів з безпеки руху; виявлення основних причин, проблем і закономірностей аварійності; контроль, оцінку і методичне забезпечення пропагандистських заходів; інтенсивний розвиток пропагандистської служби на регіональному та місцевому рівнях; широке залучення громадськості; формування позитивних мотивів в учасників дорожнього руху для безпечної поведінки на дорозі.

Доведено, що покращення рівня пропаганди безпеки дорожнього руху може мати позитивні наслідки при дотриманні таких умов: підвищення культури учасників дорожнього руху; формування позитивного образу працівника патрульної поліції при використанні різних механізмів впливу на свідомість учасників дорожнього руху; активне використання можливостей ЗМІ та створення режиму ділового партнерства і взаємної довіри із засобами масової інформації; розвиток програм навчання дітей різного віку безпечній поведінці на дорогах; взаємодія з громадськими організаціями; роз'яснення чинного законодавства у сфері дорожнього руху; організація соціально-профілактичних і виховно-пропагандистських заходів щодо формування у населення знань, умінь і навичок безпечної поведінки на вулицях та дорогах.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та запропоновано нове розв'язання наукового завдання щодо вдосконалення теоретичних засад, механізму та особливостей адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків. Основні з них такі:

1. Визначено основні етапи становлення і розвитку законодавства щодо пропаганди безпеки дорожнього руху:

а) перший – з 1920 до 1939 року (становлення правової регламентації пропаганди безпеки дорожнього руху: Декрет ВЦВК і РНК, циркуляри, накази і директиви Народного комісаріату внутрішніх справ, Міністерства внутрішніх справ, Головного управління робітничо-селянської міліції, розпорядження Відділів регулювання вуличного руху (ВРВР), рішення громадських організацій);

б) другий – з 1940 до 1959 року (розвиток відомчої нормативно-правової бази, яка регламентує пропаганду безпеки дорожнього руху);

в) третій – з 1960 до 1990 року (характеризується подальшим вдосконаленням форм та методів пропаганди дорожньої безпеки, широким використанням для цього можливостей кіно, радіо, телебачення, друку, виставок, тематичних кабінетів. Активізується на законодавчій основі залучення до проведення пропаганди інших міністерств та відомств, громадських, профспілкових та комсомольських організацій);

г) четвертий – з 1991 до 2001 року (правова реорганізація та модернізація системи забезпечення безпеки дорожнього руху, що сформувалася в радянський період);

д) п'ятий – з 2002 року і дотепер (характеризується розробкою цільових програм, стратегій з підвищення безпеки дорожнього руху з урахуванням

рекомендацій ООН, запровадженням у загальноосвітніх навчальних закладах комплексної програми вивчення правил безпечної поведінки на вулицях та дорогах, реформуванням підрозділів МВС України, що безпосередньо забезпечували пропаганду безпеки дорожнього руху).

Визначено основні напрями, за якими здійснювалася пропаганда безпеки дорожнього руху, серед яких: пропаганда юридичних питань, пов'язаних з рухом транспортних засобів та взаєминами пішоходів і водіїв; етичні проблеми безпеки дорожнього руху; впровадження науково-технічних досягнень у забезпечення безпеки дорожнього руху та зміцнення матеріально-технічної бази дорожнього руху.

2. Визначено поняття «пропаганда безпеки дорожнього руху» як комплекс скоординованих та взаємодоповнюючих дій органів державної влади і місцевого самоврядування, а також громадськості, спрямованих на підвищення правосвідомості учасників дорожнього руху, формування у них безпечних навичок поведінки на вулично-дорожній мережі, дбайливого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих, виховання свідомого ставлення до неухильного виконання правил дорожнього руху на підставі єдиних нормативно закріплених задач, принципів, функцій та методів пропаганди дорожньої безпеки.

З'ясовано особливості організації пропаганди безпеки дорожнього руху, що передбачає: обов'язкову наявність координуючого органу, розмежування повноважень поліції та інших державних установ, розроблення та затвердження відповідного плану заходів щодо пропаганди безпеки дорожнього руху на регіональному та місцевому рівнях, контроль, оцінку і методичне забезпечення пропагандистських заходів; залучення громадськості; підвищення правової свідомості учасників дорожнього руху.

3. Розглянуто механізм адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, з'ясовано його елементи та визначено оптимальні шляхи удосконалення в частині: розроблення та затвердження спеціальних програм пропаганди безпеки дорожнього руху під час проведення занять з майбутніми батьками, в яких основний акцент зробити на психофізіологічний вплив на їх свідомість; запровадження щомісячного проведення дорожніми інспекторами практичних занять з вихованцями дитячих садочків щодо правил переходу доріг (безпосередньо на спеціально облаштованих пішохідних переходах); визначення на законодавчому рівні у місцях, де проходять основні маршрути неповнолітніх до дитячих дошкільних і загальноосвітніх установ («шкільні пішохідні переходи»), достатню оглядовість як для водіїв, так і для пішоходів. Це може бути забезпечено за рахунок підняття зони пішохідного переходу, облаштованості зазначених місць опуклими оглядовими дзеркалами, заборони паркування в місцях примикання шкіл до проїзної частини тощо; створення дитячої дорожньої інфраструктури (спеціалізовані ігрові майданчики на базі міських палаців

дітей та юнацтва, у парках, ігролендах), в якій передбачити спеціальні моделі вулиць і перехресть, світлофори, дитячу авто- та веломотехніку, спеціальні ігрові автомати (основний принцип програм в яких – не лише вивчення знаків, але й безпосередня участь у процесі дорожнього руху), з урахуванням вікової категорії; визначення у Правилах дорожнього руху України обов'язкового використання катафотів та захисних шоломів велосипедистами, обов'язкової передпродажної перевірки шоломів та захисного одягу для велосипедистів, мопедистів і мотоциклістів щодо їх відповідності світовому стандарту безпеки, заснованому на директивах ЄС; розроблення цільових державних програм щодо добровільного застосування власниками автомобілів алкозамків, які виробляють блокування запалювання автомобіля, якщо рівень алкоголю у крові водія складатиме 0,2 проміле і вище (передбачити встановлення таких алкозамків підприємствами, які займаються перевезеннями).

4. З'ясовано особливості правових та неправових форм діяльності публічної адміністрації щодо пропаганди безпеки дорожнього руху. Встановлено, що основними формами пропаганди дорожньої безпеки є правові форми, які забезпечують: взаємодію державних і громадських організацій; бюджетне і позабюджетне фінансування заходів з пропаганди безпеки дорожнього руху; контроль за виконанням планів, програм та заходів, а також визначають цілі й завдання пропагандистських заходів і кампаній.

Підкреслено важливість вибору відповідних форм пропаганди безпеки дорожнього руху з урахуванням особливостей конкретного суб'єкта пропаганди, вимог ефективності та доцільності.

5. Здійснено теоретико-правовий аналіз взаємодії суб'єктів пропаганди безпеки дорожнього руху. Визначено основні принципи такої взаємодії, серед яких: законність, комплексність, гнучкість, пропорційність відповідальності, відсутність дублювання функцій та удосконалення управлінських методів діяльності.

Відсутність наразі координуючого органу унеможливорює ефективну взаємодію суб'єктів забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, а відтак запропоновано надати координуючі повноваження у цій сфері Міністерству внутрішніх справ України. При цьому під координацією діяльності суб'єктів забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху запропоновано розуміти організуючий вплив (координатора) на інших взаємодіючих суб'єктів з метою узгодження їх діяльності. Важливу роль у цьому напрямі забезпечення дорожньої безпеки відіграють громадські організації, проте порядок та форми такої діяльності сьогодні на законодавчому рівні не визначено і не регламентовано.

6. У результаті узагальнення тенденцій міжнародного досвіду з'ясовано, що у законодавстві країн розвинутої автомобілізації основний акцент спрямовано на якість стратегічного планування та ефективність організаційно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху. Запропоновано

імплементувати у законодавство України та практику його реалізації позитивний досвід:

а) Федеративної Республіки Німеччини, де з метою пропаганди і запобігання дорожньо-транспортному травматизму створено Дорожні центри, існує ряд спеціальних ігрових програм, що включають вивчення фотографій, перегляд мультфільмів, рухливі ігри; передбачено систему навчання поліцейськими їзди на велосипеді у школі із подальшим складанням іспиту;

б) Фінляндії, де основну увагу спрямовано на формування правосвідомості учасників дорожнього руху, починаючи з дошкільного віку і завершуючи літніми учасниками руху (наочна агітація з питань безпеки дорожнього руху, транслявання відеофільмів для батьків, розробка разом з дитиною маршруту безпечного руху до школи); використання можливостей добровільних організацій громадян (провідна з них – «Ліікеннетурва», що забезпечує безпеку дорожнього руху за допомогою виховання, навчання, пропаганди, формування громадської думки з найважливіших проблем профілактики ДТП; спонсорської діяльності з проведення загальнонаціональних пропагандистських кампаній, чисельних наукових досліджень, в тому числі моніторингів громадської думки з проблем дорожньої безпеки); пропагування користування особистими засобами захисту, використання яких, порівняно з іншими країнами, у Фінляндії перебуває на дуже високому рівні;

в) Республіки Колумбії, де ще у 1998 році у ролі запобіжного переконання було започатковано використання пантоміми (актори-міми мовою жестів попереджали водіїв, що у них не пристебнуті паски безпеки або що вони не поступаються дорогою пішоходам на переходах. У разі якщо попередження було недостатньо, водіям виписувався штраф. За статистикою, сьогодні більше 95% водіїв в Колумбії дотримуються правил дорожнього руху).

7. Надано науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні, зокрема запропоновано:

– викласти п. 1 ст. 52⁻¹ Закону України «Про дорожній рух» «Повноваження Міністерства внутрішніх справ України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» у такій редакції: «координація органів виконавчої влади, засобів масової інформації, інших відомств та організацій, у межах їх компетенції, щодо організації забезпечення відповідної роботи з пропаганди безпеки дорожнього руху, а також здійснення контролю за даним напрямом діяльності»;

– викласти п. 11 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» у такій редакції: «регулює дорожній рух; здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками, а також правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі; організовує

та вживає заходи, у межах компетенції, щодо: забезпечення публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху; аналізу обставин і причин виникнення дорожньо-транспортних пригод на вулично-дорожній мережі; здійснення заходів з профілактики таких пригод та запобігання їх вчиненню; проведення відповідної пропагандистської та роз'яснювальної роботи серед населення з питань безпеки дорожнього руху»;

– викласти п. 18 розділу III Положення про Департамент патрульної поліції, затвердженого наказом Національної поліції України від 31.10.2016 № 1114, у такій редакції: «здійснення пропагандистської та роз'яснювальної роботи серед населення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху»;

– передбачити адміністративну відповідальність пішоходів за використання мобільних телефонів під час їх руху через проїжджу частину;

– передбачити адміністративну відповідальність водіїв за паління цигарок за кермом під час руху;

– додатково передбачити відповідальність за керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння, крім позбавлення водійського посвідчення та штрафних санкцій, направлення водіїв на лікування і виправні роботи, або, як альтернативу, встановлення за їх рахунок алкозамків у приватному автомобілі.

Обґрунтовано доцільність ініціювання розгляду питання на рівні МВС України щодо можливості розроблення (із залученням відповідних фахівців) норм для визначення об'єктивно необхідної штатної чисельності складу патрульної поліції Національної поліції України, на який покладається виконання обов'язків із забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, зокрема з урахуванням особливостей конкретних регіонів (протяжності вулично-дорожньої мережі, числа зареєстрованих транспортних засобів, кількості населення тощо).

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Тюфанова Н.В. Пропаганда безпеки дорожнього руху: міжнародний досвід. *Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.* 2012. Спецвипуск. С. 168-174.

2. Тюфанова Н.В. Сучасні форми забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2013. № 4. С. 180-187.

3. Тюфанова Н.В. Нормативно-правове забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. *Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.* 2014. Спецвипуск. С. 203-210.

4. Давидова Н.В. Визначення поняття пропаганди безпеки дорожнього руху на сучасному етапі. *Науковий вісник публічного та приватного права: збірник наукових праць*. 2016. Випуск 2. Ч. 3. С. 88-92.

5. Davydova N.V. Administrative and legal enforcement mechanism of propagation of safety of road transport. *Legea si Viata*. 2017. С. 50-54.

6. Давидова Н.В. Метод переконання як механізм забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Випуск 50. Т. 3. С. 184-189.

7. Давидова Н.В. Суб'єкти адміністративно-правового регулювання пропаганди безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 2. С. 134-138.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Тюфанова Н.В. Адміністративно-правовий режим забезпечення безпеки дорожнього руху. *Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 2011 р.)*. Донецьк, 2011. С. 134-136.

9. Тюфанова Н.В. Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху: досвід реформування в Російській Федерації. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права: матеріали III міжнародної наукової конференції (м. Дніпропетровськ, 2011)*. Дніпропетровськ, 2011. Т. 1. С. 87-89.

10. Тюфанова Н.В. Щодо сучасного стану забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху. *Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 2012)*. Донецьк, 2012. С. 136-138.

11. Тюфанова Н.В. Пропаганда безпеки дорожнього руху як засіб попередження дорожньо-транспортних пригод. *Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 2013)*. Донецьк, 2013. С. 290-293.

12. Тюфанова Н.В. Аналіз роботи по проведенню пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права: матеріали V міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Дніпропетровськ, 2013)*. Дніпропетровськ, 2013. С. 137-139.

13. Тюфанова Н.В. Принципи здійснення профілактичної діяльності підрозділами ДАІ. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права: матеріали IV міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Дніпропетровськ, 2014)*. Дніпропетровськ, 2014. С. 84-85.

14. Тюфанова Н.В. Міжнародний досвід пропаганди безпеки дорожнього руху. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в*

Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 2014). Дніпропетровськ, 2014. С. 107-110.

15. Тюфанова Н.В. Участь громадянського суспільства в попередженні дорожньо-транспортних пригод. *Тези доповідей III міжнародного форуму студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Дніпропетровськ, 2015)*. Дніпропетровськ, 2015. С. 235-237.

16. Давидова Н.В. Визначення поняття «пропаганда безпеки дорожнього руху». *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права: матеріали IX міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 2017)*. Дніпро, 2017. С. 12-13.

17. Давидова Н.В. Удосконалення законодавства щодо забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху. *Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 2017)*. Кривий Ріг, 2017. С. 71-75.

АНОТАЦІЯ

Давидова Н.В. Адміністративно-правове забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України. – Дніпро, 2019.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних та практичних проблем адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні, узагальненню тенденцій міжнародного досвіду та визначенню можливості його імплементації у законодавство України.

У роботі визначено основні етапи становлення і розвитку законодавства щодо пропаганди безпеки дорожнього руху; з'ясовано види пропаганди, її основні елементи, функції, принципи, особливості застосування; розмежовано поняття «агітація» та «пропаганда».

Сформульовано поняття пропаганди безпеки дорожнього руху як комплексу скоординованих та взаємодоповнюючих дій органів державної влади і місцевого самоврядування, а також громадськості, спрямованих на підвищення правосвідомості учасників дорожнього руху, формування у них безпечних навичок поведінки на вулично-дорожній мережі, дбайливого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих, виховання свідомого ставлення до неухильного виконання правил дорожнього руху на підставі єдиних нормативно закріплених задач, принципів, функцій та методів пропаганди дорожньої безпеки.

З'ясовано особливості організації пропаганди безпеки дорожнього руху,

що передбачає: обов'язкову наявність координуючого органу, розмежування повноважень поліції та інших державних установ, розроблення та затвердження відповідного плану заходів щодо пропаганди безпеки дорожнього руху на регіональному та місцевому рівнях, контроль, оцінку і методичне забезпечення пропагандистських заходів; залучення громадськості; підвищення правової свідомості учасників дорожнього руху.

Розглянуто механізм адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху, з'ясовано його елементи та визначено оптимальні шляхи удосконалення.

З'ясовано сутність правових і неправових форм управлінської діяльності у сфері дорожнього руху. Встановлено, що вибір конкретної форми діяльності підпорядкований певним закономірностям: вона повинна відповідати компетентності суб'єкта владних повноважень, які здійснюють пропаганду на різних рівнях, призначенню і функціям діяльності, змісту і характеру регламентованих питань, цілям впливу, особливостям об'єкта управління.

Проаналізовано позитивний міжнародний досвід ФРН, Фінляндії та Колумбії і визначено можливості його імплементації в Україні. Надано науково обгрунтовані пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення пропаганди безпеки дорожнього руху в Україні.

Ключові слова: аварійність, агітація, адміністративно-правове забезпечення, безпека дорожнього руху, взаємодія суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху, дорожньо-транспортний травматизм, забезпечення безпеки дорожнього руху, пропаганда.

SUMMARY

Davydova N. V. Administrative and legal support for the promotion of road safety in Ukraine. – *The manuscript.*

The Dissertation is for candidate degree of legal sciences on specialty 12.00.07 – Administrative Law and Procedure; Financial Law; Informational Law. – Dnipropetrovskiy State University of Internal Affairs of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Dnipro, 2019.

The dissertation is devoted to the complex research of theoretical and practical problems of administrative and legal support of traffic safety propaganda in Ukraine, generalization of tendencies of international experience and determination of its implementation in the legislation of Ukraine.

The main stages of the development and development of legislation on traffic safety advocacy are defined; the types of propaganda, its main elements, functions, principles, peculiarities of application are found out; the concept of "agitation" and "propaganda" are separated.

The concept of traffic safety advocacy as a complex of coordinated and

complementary actions of state authorities and local self-government, as well as the public, aimed at raising the awareness of road users, developing safe behavior on the road and safety network, caring for them of others, education of conscious attitude to the steady implementation of traffic rules on the basis of common normatively fixed tasks, principles, functions and methods of promoting road safety.

The peculiarities of the organization of traffic safety advocacy were clarified, which included: mandatory presence of a coordinating body, delimitation of powers of the police and other state institutions, development and approval of an appropriate plan of measures for traffic safety promotion at the regional and local levels, control, evaluation and methodological providing outreach activities; involvement of the public; raising the legal awareness of road users.

The mechanism of administrative and legal support of traffic safety propaganda is considered, its elements are clarified and optimal ways of improvement are determined.

The essence of legal and non-legal forms of administrative activity in the field of traffic has been clarified. It is established that the choice of a specific form of activity is subject to certain laws: it must correspond to the competence of the subject of power, which promotes at different levels, the purpose and functions of the activity, the content and nature of regulated issues, the purposes of influence, the characteristics of the object of management.

The positive international experience of Germany, Finland and Colombia is analyzed and the possibilities of its implementation in Ukraine are determined. Proposed scientific proposals for improving the administrative and legal support of road safety advocacy in Ukraine.

Keywords: *accident, agitation, administrative and legal support, traffic safety, interaction of subjects of road safety, traffic injuries, traffic safety, advocacy.*